

13 ta' Marzu, 1953.

Imballin :—

Is-S.T.O. Dr. L. A. Camilleri, LL.D., *President*;

L-Onor Dr. A. J. Montanaro Gauci, LL.D.;

L-Onor. Dr. W. Harding, B.Litt., LL.D.

Calcedonio Cianfar *versus* Carmelo Mallia ne. (*)

**Hsara tal-Gwerra — "War Damage Commission" —
"Determination" — "Cost of Works Payment" —**

Art. 20 ta' l-Ordinanza III ta' l-1943.

In linea ta' massima, meta "determination" tal-War Damage Commission tiġi notifikata lill-"claimant" bi kliem li ma humiex espressament preliminari jew provviżorji, allura dik id-"determination" tkun finali u konklużiva, u ma tistax tiġi mregġja' lura jew alterata, ammenokkè però, "inter alia", ma jkunx hemm fil-liġi l-jedd li tiġi hekk ritirata jew alterata.

*Dan ifisser li fil-każ fejn il-liġi tippermetti lill-Kummissjoni li tbid-
del id-"determination" tagħha, il-Kummissjoni tista' tagħmel dak
it-tibdil; u l-liġi ma tagħmel ebda limitazzjoni għal dik il-fakoltà
tal-Kummissjoni li tbiddel id-"determination" tagħha.*

*Fost il-każi li fihom topera din l-eċċezzjoni għal din ir-regola, hemm
dak fejn il-Kummissjoni, wara li tkun għamlet "determination"
fis-sens li tagħti "Cost of Works Payment", issib li fiċ-ċirkustanz-
zi għandha tiddel id-deċiżjoni tagħha fis-sens li tbiddel il-"Cost of
Works Payment" f'"Value Payment"; u fl-eżerċizzju tad-diskrez-
zjoni tagħha biez tasal għal dan it-tibdil, hija insindakabili mill-
Qorti.*

(*) B'digriet tal-20 ta' April 1953 gie mogħti lir-rikorrenti l-per-
mess kondizzjonali biex jappella minn din is-sentenza lill-Kumitat Gu-
dizzjarju tal-Maestà Tagħha r-Regina.

Il-Qorti — Rat is-sentenza tagħha preliminari ta' l-1 ta' Frar 1952, li biha giet respinta l-oċċezzjoni ta' l-inappellabbiltà sollevata mill-appellat nomine, bl-ispejjeż kontra tiegħu, li fiha hemm miġjub il-kontenut tar-rikors ta' l-appell ta' l-imsemmi Ciantar u r-risposta ta' l-imsemmi Mallia nomine (fol. 28);

Trattat l-appell;

Ikkunsidrat;

L-appellant qiegħed jitlob ir-revoka ta' deċizzjoni tal-War Damage Commission tat-18 ta' April 1951, li biha gie lill-kommunikat illi l-"claim" tiegħu kienet giet kwalifikata għal "value payment" (fol. 5), u talab li jiġi minflok deċiż li hu għandu dritt għal "cost of works payment" skond kif precedentement komunikat mill-War Damage Commission bl-ittra tal-31 ta' Jannar 1950, fol. 3A.;

Il-fatti kienu, brevement, dawn:— Fid-19 ta' Ottubru 1949 l-appellant, li kien akkwista l-fond imsemmi fir-rikors, baġhat lill-War Damage Commission, permezz tal-perit Roger Degiorgio, ix-"Schedule of Works" in konnessjoni mal-"claim". Fl-ittra relativa ingħad "I also beg to give notice that alterations will also be carried out" (fol. 22). Fit-12 ta' Jannar 1950 il-Kummissjoni avżat lill-appellant (dok. fol. 37) illi hija kienet sejra teżamina l-"claim" u li l-perit tal-Kummissjoni kien sejjer jispezzjona l-fond fit-18 ta' Jannar 1950. Fil-fatt, fit-18 ta' Jannar 1950 mar fuq il-fond il-Professor Terreni, perit tal-Kummissjoni. X'sar preċiżament dak inhar, vwoldni jekk gewx lill-Professor Terreni murija mhux biss il-pjanti antiki, imma anki l-pjanti l-godda bl-alterazzjonijiet (ara pjanti eżibiti bin-nota fol. 36), hija materja kontroversa bejn il-kontendenti, li tiġi imsemmija 'l quddiem. Fil-31 ta' Jannar 1950, bl-ittra fol. 3, il-Kummissjoni għarrfet lill-appellant li hija kienet eżaminat ix-"Schedule of Works" tal-perit Degiorgio, u li kienet stabbiliet il-"permissible amount" fis-somma ta' £3,043, u li kienet awtorizzat lit-Teżorier tal-Gvern jiftablu "open credit". F'din l-ittra kien hemm, a tergo tagħha, "Nota Bene" b'dawn il-kliem:— "Your private architect should submit, for consideration by the Commission, a

plan of the proposed alterations, stating whether the proposed lay out will cost more or less than the original". L-appellant iġħid, fol. 14 tergo, li fuq din l-ittra hu beda x-xogħol, li baqa' miexi. Bl-ittra tas-7 ta' Frar 1950, fol. 21, il-perit Degiorgio issottometta l-pjanti bl-alterazzjonijiet. Fuq l-eżami ta' dawn il-pjanti, il-Kummissjoni, fil-25 ta' Marzu 1950 (fol. 4), kitbet lill-appellant li "in view of the radical structural alterations proposed by you", il-Kummissjoni kienet avżat lit-Teżorier biex ma jagħmelx pagamenti mill-"open credit" fuq imsemmi; u bl-ittra tat-18 ta' April 1951, fol. 5, il-Kummissjoni nfurmat lill-appellant li "in view of the nature of the building being erected on this site", il-"claim" kienet tikkwalifika għal "value payment";

L-appellant qiegħed jilmenta minn din id-deċiżjoni ta' l-aħħar, tal-War Damage Commission, (1) għaliex il-Kummissjoni ma tistax, bħal kwalunkwe tribunal iehor, tmur lura fuq id-deċiżjonijiet tagħha, ċjoè fuq id-deċiżjoni tal-31 ta' Jannar 1950; (2) għaliex l-ewwel deċiżjoni tal-Kummissjoni kienet bażata fuq il-kriterju stabbilit mil-liġi, konsistenti mhux fuq jekk isirux jew le alterazzjonijiet strutturali, imma fuq jekk ikunx ekonomikament vantaġġuż jew le li l-fond jiġi rikostruwit; (3) għaliex l-appellant ma għamelx alterazzjonijiet radikali fil-post, li qabel kien razzett biex jissemmnu u jinbiegħu l-annimali, u issa kien sejjer ikun Service Station għal cars, u bħala tali kien jista' jservi ugwalment tajjeb għal dak l-iskop;

Issa, kif ingħad, l-appellant jippretendi li mill-provi tiegħu jirriżulta li meta l-Professor Terreni mar fuq il-post, dan ra l-pjanti godda, u għalhekk ħa konjizzjoni ta' l-alterazzjonijiet, mentri l-appellat nomine iġħid li mill-provi tiegħu dan ma jirriżultax. Barra minn dan, mentri l-appellant isostni li l-għemil tal-perit tal-Kummissjoni għandu jkun vinkolanti għall-istess Kummissjoni, id-difensur ta' l-appellat nomine ssottometta li l-perit ma jorbotx il-Kummissjoni. Il-Qorti taħseb, però, li fil-każ in ispeċje, stante dak li sejjer jiġi rilevat, anqas hemm bżonn li jiġu riżoluti dawn il-punti. Infatti ma hemmx dubbju li, in linea di massima, meta "determination" tal-Commission tiġi komunikata lill-"claimant" bi kliem li ma huwiex espressament preliminari jew provviżorju, allura dik id-"determination" tkun finali u konklusiva, u ma tistax tiġi rtirata jew

alterata, ammenokkè, però, "inter alia", ma jkunx hemm fil-ligi l-jedd li tiġi hekk irtirata jew alterata;

Issa dan hu appuntu l-każ. Infatti, fl-art. 20 ta' l-Ordinanza III ta' l-1943, wara li jinbgad liema għandu jkun "cost of works payment", jinghad ukoll, fit-tieni sub-artikolu, ittra (a):— "Where the appropriate payment for war damage to a developed tenement would, apart from this provision, be a payment of cost of works, if the Commission are satisfied that the circumstances are such that the damage, or any part of it, will not in fact be made good, they may (notwithstanding any previous determination of the kind of payment to be made in respect of the damage to the developed tenement), make a payment or payments in respect thereof as follows, and of such amount, respectively, not exceeding the following, as they may think fit, that is to say, (i)..... (ii) in respect of the damage so far as not made good, a value payment of an amount etc.....";

Għalhekk, anki kieku, non ostante n-Nota Bene fuq imsemmiġja fid-dokument fol. 3, dik l-ittra kellha tiġi kunsidrata bħala inkorporanti "determination" tal-Commission, "final and conclusive", b'dan kollu jibqa' dejjem li topera l-eċċezzjoni fuq imsemmiġja, li ejoè hemm lok li d-deċiżjoni tiġi rtirata jew alterata; għaliex dan hu, kif jirriżulta fuq, appuntu permiss mil-ligi stess, u l-ligi ma tagħmel ebda limitazzjoni għal din il-fakoltà tal-Commission li tibdel id-"determination" tagħha;

In kwantu għaż-żewġ motivi l-oħra ta' l-aggravju, dawn jimpurtaw li tiġi sindakata d-diskreżjoni tal-War Damage Commission. Issa, fl-artikolu citat — art. 20(2)(a) — hemm il-kliem "if the Commission are satisfied", "in the opinion of the Commission", u "as they may think fit" — kollha kliem li juru li hawn si tratta ta' dik li tissejjaħ "executive" discretion", affidata lill-individwi jew lill-korp, u li ma hix sindakabli mill-Qorti sakemm tiġi eżerċitata legalment u onestament (ara, fuq dan il-punt ta' l-"executive discretion", kwantu għall-gurisprudenza lokali, "Strickland vs. Galea", Prim' Awla, 9 ta' Jannar 1935, Vol. XXIX-III-215, bid-dottrina u

ġurisprudenza ingliża fiha citati; ara wkoll Appell Kriminali "Pul. vs. Buhagiar" 13 ta' Marzu 1937, "Pul. vs. Farrugia" 21 ta' Mejju 1938; "Pul. vs. Fiteni" 2 ta' Lulju 1938);

Ma hemmx dubbju, f'dan il-każ, li din id-"discretion" ġiet eżerċitata legalment, għaliex appuntu hi konferita bl-artikolu fuq insemmi. Lanqas jista' jingħad li ma ġietx eżerċitata onestament, għaliex, anki apparti l-fatt li fi-ittra tal-31 ta' Jannar 1950 kien hemm dak in-"Nota Bene", li jmissu żamm lill-appellant milli jimbarka bix-xogħol qabel ma jara sewwa x'kienet sejra tiddeċidi l-Commission wara li tikkunsidra l-pjanti, jibqa' dejjem li, meta hadet id-deċiżjoni li tiddel il-"Cost of Works Payment" f' "Value Payment", il-Commission imxiet fuq il-kriterji stabbiliti mill-"Practice Notes" biex wiehed iġhid jekk xogħlijiet humiex "making good the damage" jew humiex "the creation of a different property" — kriterji taht in-numru (4) fol. 18; skond liema kriterji, jekk l-użu u li "structure" huma diversi, allura hemm kreazzjoni ta' proprjetà ġdida. Dawn il-kriterji hekk traċċjati din il-Qorti ssib raġjonevoli; u di piú issibhom tajjeb applikati għall-każ attwali, għax hu ta' evidenza palmari li razzett għall-annimali u Service Station għal cars huma assolutament diversi fl-użu u fl-istruttura;

Għalhekk ma hux il-każ li din il-Qorti tindaġal fuq il-motivi li l-Commission imxiet mhux legalment jew mhux onestament;

Għal dawn ir-raġunijiet:

Din il-Qorti tiddeċidi;

Billi tiċhad l-appell, bl-ispejjeż kontra l-appellant.